

Nr. 155 | april 2001

Fare for nye IT-fiaskoer

Ukoordineret IT-udvikling kan koste sundhedsvæsenet milliarder

Truende milliardregning til sundhedsvæsenet

>

Udviklingen af en elektronisk patientjournal til landets sygehuse og praktiserende læger risikerer at koste unødigt mange milliarder, advarer formændene for to arbejdsgrupper under Teknologirådet.

Samme systemer udvikles flere steder på en gang

>

Amterne er hver især i færd med at udvikle deres egne systemer. Men hvis ikke systemerne koordineres, bliver omkostningerne ved udviklingen meget større end nødvendigt. Og i stedet for at give en lettere kommunikation i sundhedsvæsenet, risikerer en række forskellige systemer at spænde ben for en bedre udveksling af patientdata og dermed et mere sikkert sundhedsvæsen.

Mange systemer er en dyrere og ofte dårligere løsning

>

Regeringen bør slå i bordet og sikre, at dette ikke sker, siger Erik Bonnerup, formand for Teknologirådets arbejdsgruppe om store offentlige IT-projekter.

Regeringen bør sikre koordinering

>

Dette Fra rådet til tinget bygger på to projekter i Teknologirådet "Den Digitale Doktor", og "Store offentlige IT-projekter". Rapporterne kan fås på Teknologirådets hjemmeside: www.tekno.dk

Sundhedsvæsenet risikerer at spille milliarder af kroner på den kommende opgave med at udvikle elektroniske patientjournaler. Sådan lyder advarslen fra formændene for to arbejdsgrupper under Teknologirådet. Den ene arbejdsgruppe har i de sidste ni måneder har undersøgt, hvorfor det så ofte går galt, når det offentlige skal gennemføre store investeringer i IT. Den anden har set på udviklingen af IT i praksissektoren.

Som situationen er i dag, er der stor forskel på, hvilke IT-systemer, man bruger inden for de forskellige dele af sundhedssektoren. Ofte udvikler hvert enkelt amt sit eget system, og det vil give problemer, når de forskellige systemer skal kommunikere med hinanden. Det vil blandt andet have konsekvenser for den udvikling af elektroniske patientjournaler, som er et højt prioriteret område for Sundhedsstyrelsen.

"Regeringen er nødt til at slå i bordet og sørge for, at systemudviklingen koordineres langt bedre. Hvis man ikke allerede nu sørger for at få en ensartet IT-strategi over hele landet, risikerer vi at ende med at en meget ufleksibel og dyr løsning," siger Erik Bonnerup, som er formand for arbejdsgruppen, der i denne måned udgav rapporten "Erfaringer fra statslige IT-projekter – hvordan gør man det bedre?"

Fælles kurs nødvendig

Erik Bonnerup mener, at Regeringen i samarbejde med Amtsrådsforeningen hurtigst muligt bør ned sætte en arbejdsgruppe, som kan udforme et grundlæggende fælles IT-system.

"Det burde have været gjort for flere år siden, og hvis vi ikke gør noget nu, taler vi om Amanda-skandalen for fuld udblæsning," siger han. Han spår, at de ekstra omkostninger for staten i værste fald vil beløbe sig til milliarder af kroner i lø-

Udgiver

Teknologirådet
Antonigade 4
DK - 1106 København K
Tel. 33 32 05 03
rtt@tekno.dk

Redaktion

Morten Jastrup (ansv.)
Mette Bom
Ida Leisner

Abonnement

Gratis pr. email
Tilmelding på:
rtt@tekno.dk
Tidligere nyheds-
breve findes på:
www.tekno.dk/rtt.htm

bet af de næste ti år, hvis man ikke snart vedtager en fælles kurs på området. Penge, som han mener i stedet burdet anvendes til at forkorte ventelister og give patienterne en bedre behandling.

Arbejdsgruppen sætter i sin rapport "Erfaringer fra statslige IT-projekter – hvordan gør man det bedre" fokus på de problemer, offentlige systemer ofte løber ind i, når de indfører nye IT-systemer.

En udbredt fejl er, at man ikke har gjort sig klart, hvad det er, indførelsen af IT skal bringe til organisationen. Der skal være "klare målsætninger, der er målbare og integreret i organisationens samlede strategi".

En anden fejl er, at organisationen heller ikke er forberedt på, at IT-systemet kræver ændrede arbejdsgange og rutiner, hvis man skal opnå fordele ved de nye systemer. Og at organisationens struktur bør tænkes grundlæggende igennem. Organisationens skal være "moden" til at indføre det nye system. Endelig er der en tendens til, at hver enkelt organisation opfatter sig selv som unik. Det betyder, at organisationerne hver især gør sig sine egne dyrekøbte erfaringer. Derfor anbefaler arbejdsgruppen, at man altid vurderer, om allerede eksisterende systemer kan bruges og således indhenter erfaringer fra andre organisationer om modning af organisationen, ledelse, brugerinddragelse, risikovurdering, udbudsregler, projektets succes og erfaringer med valgte samarbejdspartnere.

Arbejdsgruppen peger på, at når det går galt i det offentlige udvikling af IT-systemer, er det ofte på grund af ledelsessvigt. Projekterne er ikke blevet anset som en grundlæggende ændring af organisationen, og har derfor ikke fået det ledelsesmæssige ressourcer og opmærksomhed, de krævede.

I december afleverede en anden arbejdsgruppe under Teknologirådet et debatoplæg om "Den Digitale Doktor".

Også denne arbejdsgruppe peger på, at der er brug for en koordinering og gennemtænkning af IT-udviklingen for sundhedssektoren.

"Det kan jo ikke nytte noget at opstille administrative barrierer, når man vil have frit sygehusvalg over amtsgrænserne. Det kræver et fælles system, eller i det mindste, at man er sikker på, at de forskellige systemer kan tale sammen uden problemer," siger overlæge i Kræftens Bekæmpelse Hans Storm, som er medlem af arbejdsgruppen. Han mener derfor, at Sundhedsministeren bør pålægge amterne at lave systemer, der kan tale sammen på tværs af amtsgrænserne.

Formanden for arbejdsgruppen Christian Nøhr, som er lektor ved institut for Samfundsudvikling og Planlægning på Aalborg Universitet, er enig i, at

Den digitale doktor

Hvis informationsteknologien blev brugt mere målrettet og gennemtænkt, kunne patienter både få bedre rådgivning, bedre service og en bedre behandling hos deres praktiserende læge.

På den baggrund besluttede Teknologirådets bestyrelse i 1999 at indlede et projekt, der skulle vurdere mulighederne for en mere intensiv brug af IT-systemer i almen praksis.

Projektets resultater fremlægges i debatoplægget "Den digitale doktor"

(<http://www.tekno.dk/projekter/projektsider/00digidoc/index.htm>)

Arbejdsgruppen bag oplægget anbefaler politikerne at udarbejde en IT-strategi for sundhedsområdet, der også skal omfatte den primære sektor og det elektroniske samspil mellem sundhedsvæsenets mange aktører.

mange af de generelle kritikpunkter over for offentlige IT-projekter kan genkendes inden for sundhedssektoren.

"Der er ingen tvivl om, at der mangler en tilstrækkelig ledelsesmæssig opbakning omkring IT-udviklingen inden for sundhedssektoren. Samtidig er der et behov for, at man finder ud af at standardisere og strukturere information. Så der er helt klart brug for en samlet strategi," siger han.

Han peger desuden på, at en sådan strategi også indebærer, at man præciserer på hvilke områder, de tekniske løsninger bør følges op med organisatoriske ændringer i sundhedssektoren.

"Udviklingen af IT kræver også ændringer i arbejdsgangene på de enkelte sygehuse. Organisationen skal altså være forberedt på udviklingen, hvis den skal lykkes," siger han.

Han er således enig i, at man bør nedsætte en arbejdsgruppe, som kan fastlægge en langsigtet strategi for IT-udviklingen. Han mener derfor, at Regeringen bør tage initiativ til en høring, hvor man åbent kan diskutere, hvordan en sådan strategi bedst udformes.

Mange fordele for patienter

Baggrunden for Teknologirådets arbejde med IT i sundhedssektoren er, at informationsteknologien på mange måder kan være med til at forbedre patienters vilkår. Et sammenhængende IT-system for hele sundhedssektoren kan - hvis det er rigtigt opbygget - give en hurtig og fleksibel adgang til oplysninger. Samtidig kan en række nye IT-værktøjer være med til at støtte lægen i diagnosticering og behandling af patienter. En mere effektiv elektronisk deling af viden om den enkelte patient kan desuden

Udgiver

Teknologirådet
Antonigade 4
DK - 1106 København K
Tel. 33 32 05 03
rtt@tekno.dk

Redaktion

Morten Jastrup (ansv.)
Mette Bom
Ida Leisner

Abonnement

Gratis pr. email
Tilmelding på:
rtt@tekno.dk
Tidligere nyhedsbreve findes på:
www.tekno.dk/rtt.htm

Store offentlige IT-projekter

"De store offentlige IT-projekters tid er først lige begyndt. Dermed har vi også kun set toppen af de problemer, projekterne risikerer at støde ind i, hvis de ikke bliver håndteret og koordineret bedre," advarede en arbejdsgruppe under Teknologirådet, da den 4. april præsenterede sin rapport "Erfaringer fra statslige IT-projekter – hvordan gør man det bedre?".

(<http://www.tekno.dk/projekter/projektsider/00offentligIT/index.htm>)

Rapporten tager udgangspunkt i arbejdsgruppens personlige erfaringer samt interviews med ca. 30 centrale aktører i fem offentlige IT-projekter: Arbejdsformidlingens Amanda-system, Undervisningsministeriets EASY-system, Told og Skats Erhvervssystemet, Økonomistyrelsens Navision Stat og Undervisningsministeriets VUE-system.

På den baggrund identificerer arbejdsgruppen en række fælles problemer og fejl i udviklingen af de fem systemer, og giver anbefalinger til, hvordan man kan undgå dem i fremtiden.

forhindre, at patienten bliver undersøgt eller udspurgt om de samme forhold flere gange. Det betyder sammenlagt, at en koordineret og gennemtænkt IT-indsats på tværs af sundhedssektoren kan give patienten bedre rådgivning, bedre service og bedre behandling hos såvel den praktiserende læge som hos lægerne på sygehusene.

Stigende behov

Der er et stadig større behov for, at Danmark kan udnytte IT til at løse offentlige opgaver. Ikke mindst inden for sundhedssektoren. Blandt andet den hurtige udbredelse af Netdoktor har vist, at der er en stigende efterspørgsel af en IT-baseret service, som det offentlige er nødt til at efterkomme, hvis praktiserende læger og læger inden for hospitaalsektoren ikke vil miste deres position som befolkningens hovedleverandør af befolkningens viden om sundhed og sygdom. Derfor er det nødvendigt, at patienterne får lettere adgang til informationer og bedre elektronisk service end i dag.

Fra rådet til tinget udgives af Teknologirådets sekretariat. Dette nummer er skrevet af journalist Ida Damgaard Andersen.

De seneste fem numre af Fra rådet til tinget er:

154: Kemi: Stop fodslæberi

153: Huse med eget elværk

152: Behov for stamcellepolitik

151: Vækst, gener og Open Source,

150: Overvågning på glidebane

Udgiver

Teknologirådet
Antonigade 4
DK - 1106 København K
Tel. 33 32 05 03
rtt@tekno.dk

Redaktion

Morten Jastrup (ansv.)
Mette Bom
Ida Leisner

Abonnement

Gratis pr. email
Tilmelding på:
rtt@tekno.dk
Tidligere nyhedsbreve findes på:
www.tekno.dk/rtt.htm